

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/74/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8320201409
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eduard Valenčin
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8320201409.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Eduarda Valenčina a členov senátu JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Jany Burešovej, v právnej veci žalobkýň, v 1. rade: maloletá A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/XX, XXX XX B. C. D., v 2. rade: maloletá E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/XX, XXX XX B. C. D., obe v konaní zastúpené opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, pracovisko Snina, Budovateľská 2204, 069 01 Snina, v 3. rade: F. B., nar. XX.X.XXXX, bytom B. XXX/XX, XXX XX B. C. D., proti žalovanej: G. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/XX, XXX XX B. C. D., právne zastúpenej: JUDr. Martina Řeřichová PhD., advokátka so sídlom Mierová 2529/87, 066 01 Humenné, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvoďte, o odvolaní právneho predchodcu žalobkýň proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 9C/16/2020-135 zo dňa 02.02.2022 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok.
- II. Náhradu trov odvolacieho konania stranám sporu nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Humenné (ďalej len súd prvej inštancie) rozhodol takto:

Súd vyporiadava bezpodielové spoluvlastníctvo strán sporu tak, že:

do výlučného vlastníctva žalobcu prikazuje:

- gaučovú súpravu zakúpenú v r. 2009 v zostatkovej hodnote 50,- eur,
- motorové vozidlo značky Ford Focus zakúpené v r. 2009 v zostatkovej hodnote 2.000,- eur, teda veci v hodnote 2 050,- eur;

do výlučného vlastníctva žalovanej prikazuje:

- televízor LG zakúpený v r. 2009 v zostatkovej hodnote 150,- eur,
- spáľňovú posteľ, nočné stolíky zakúpené v r. 2009 v zostatkovej hodnote 50,- eur,
- dom so súpisným číslom XXX v obci B. C. D. na parcele registra „C“ č. 2117/320, zapísaný na LV č. XXXX, okres H., obec B. C. D., katastrálne územie B. C. D., v hodnote 94 420,- eur, teda veci v hodnote 94 620,- eur.

Žalovaná sa zaväzuje splatiť dlh spoločnosti Prima banka Slovensko, a.s. zo Zmluvy o úvere č. 123543 uzatvorenej dňa 09.05.2014, ktorého výška ku dňu 03.10.2017 bola 17 429,74 eur.

Žalovaná sa zaväzuje titulom úplného vyrovnania podielov žalobcovi zaplatiť sumu 23 069,63 eur, a to v lehote 3 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie rozhodol na základe ust. § 143, § 148, § 149 a § 150 zákona č. 40/1964 Z.z. – Občiansky zákonník (ďalej len OZ). V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že bezpodielové spoluvlastníctvo právneho predchodcu žalobkýň, ktorý zomrel v priebehu konania dňa 29.05.2022 a žalovanej vzniklo uzavretím ich manželstva dňa 12.2.2000 a zaniklo právoplatným rozhodnutím

o rozvode manželstva dňa 03.10.2017. Uviedol, že rozsah masy BSM, t.j. hnuteľné a nehnuteľné veci, ako aj záväzky, ktoré boli nadobudnuté počas trvania manželstva, neboli v konaní sporné a rovnako ani ich hodnota, pričom cena hnuteľných vecí bola ustálená v priebehu súdneho konania dohodou strán sporu a cena nehnuteľnosti určená znaleckým dokazovaním. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalovaná navrhla pri určení vyrovnávacieho podielu pre žalobcu určiť podiely v závislosti od správania sa žalobcu počas trvania manželstva a tiež s prihliadnutím na starostlivosť o spoločnú domácnosť a spoločne nadobudnutý majetok. Navrhla, aby súd určil disparitu ich podielov vzhľadom na násilné správanie sa žalobcu voči žalovanej, na základe čoho mu bol aj uložený zákaz vstupu do rodinného domu (rozhodnutie Okresného súdu Humenné, sp. zn. 6C/255/2015). Zákaz vstupu bol uložený do 31.12.2015 a od uvedeného dňa žalovaný do domu nevstúpil, ani sa nestaral o rodinu a udržiavanie spoločných vecí. V konaní vedenom pred Okresným súdom Humenné pod sp. zn. 15C/524/2015 o vylúčenie žalobcu z užívania nehnuteľnosti, súd žalobe vyhovel. V konaní vedenom Okresným súdom Humenné pod sp. zn. 2T/53/2016 bol žalovaný právoplatne odsúdený za trestný čin nebezpečného vyhrážania. V tomto konaní bolo taktiež preukázané, že od novembra roku 2015 sa žalobca nepodieľal na starostlivosti a udržiavaní spoločne nadobudnutého majetku, ako aj to, že žalovaný je závislý na alkohole. Žalobca bol už v roku 2009 uznaný vinným z prečinu nebezpečného vyhrážania voči žalovanej, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody.

3. Súd prvej inštancie pri určení výšky podielov bývalých manželov vychádzal z ust. § 150 OZ, t.j. prihliadal predovšetkým na potreby maloletých detí, na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu a na to, ako sa ktorý z manželov zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí, pričom pri miere pričinenia vzal zreteľ na starostlivosť o deti a obstarávanie spoločnej domácnosti. Poukázal na to, že výška podielov manželov môže byť ovplyvnená takými okolnosťami, ako je alkoholizmu, užívanie drog, výkon trestu odňatia slobody, bezdôvodné opustenie domácnosti, ľahkovážne preberanie záväzkov. Je potrebné prihliadať aj na to, keď jeden z manželov za trvania manželstva buď vôbec nepracoval, alebo sa práci vyhýbal, počínal si nezodpovedne voči rodine, nestaral sa o jej potreby, spôsobil škodu, ktorá musela byť za trvania manželstva uhradená a druhý na jej spôsobení nemal žiadnu ujmu, alebo ak sa zistilo, že manžel sa o nadobudnutie spoločných vecí zaslúžil len v podstatne menšej miere.

4. Súd prvej inštancie zohľadnil skutočnosti, že žalovaná sa minimálne od roku 2015 výlučne sama starala o domácnosť a zabezpečovala všetky jej potreby. Žalobca bol od februára roku 2017 vo vyšetrovacej väzbe, následne vykonával nepodmienečný trest odňatia slobody. Potvrdila, že po uzavretí manželstva spolu pracovali v Írsku, kde nasporili zhruba 50.000 eur, čo bol vstupný kapitál na výstavbu ich rodinného domu, ktorý staval jej otec, keďže bol stavbár, pričom nepopiera, že žalobca realizoval pomocné práce, resp. pokladal podlahy, osadzoval zárubne a inštaloval sadrokartón. Do nového domu sa presťahovali v októbri roku 2009, ale žalobca už v tom čase neúmerne užíval alkoholické nápoje, čo bolo vlastne príčinou rozvratu ich manželstva, pričom v tom čase prispieval na domácnosť iba minimálne, cca 200 eur mesačne a žalovaná uhrádzala všetky náklady domácnosti, vrátane inkasa a hypotéky. Manžela v roku 2013 vyhodili z práce a ona napriek tomu, že dvojčičky mali ešte iba 2,5 roka, musela nastúpiť do práce do Kauflandu, z dôvodu, aby mala prostriedky na úhradu všetkých nákladov.

5. Za týchto okolností súd prvej inštancie určil disparitu vyporiadania BSM v pomere 35 % ku 65 % v prospech žalovanej, nakoľko táto v podstate výlučne sama zabezpečovala starostlivosť a potreby maloletých detí a taktiež sa výraznejšou mierou pričínila o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí, pričom celé obdobie uhrádza splátky úveru sama a od roku 2015 uhrádzala výlučne sama všetky náklady domácnosti. Súd prvej inštancie vychádzal z hodnoty vypořádania masy BSM vo výške 90.670 eur. Žalobca nadobudol hnuteľné veci v hodnote 2.050 eur a súd zaviazal žalovanú doplatiť spoločný úver vo výške 17.429,74 eura, pričom polovica z tejto čiastky predstavuje 8.714,87 eur. Pri rovnosti podielov by bola žalovaná povinná titulom vypořádania BSM vyplatiť žalobcovi sumu 37.570,13 eur ($90.670 : 2 = 45.335 - 2.050 = 43.285$ eur), čo pri pomere 35 % : 65 % v prospech žalovanej predstavuje vyrovnávací podiel v sume 23.069,63 eura.

6. Proti výroku, ktorým súd zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 23.069,63 eura titulom úplného vyrovnania podielov, podal z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP odvolanie žalobca. Vyjadril nesúhlas s disparitou podielov, keďže súd prvej inštancie dostatočne neodôvodnil, ako sa malo súdom popísané správanie žalobcu voči žalovanej prejavovať v majetkovej oblasti. Dostatočne neodôvodnil dopad tohto konania žalobcu na spoločný majetok a zároveň je nepreskúmateľné rozhodnutie v časti o určení disparity podielov v pomere 35 % : 65 % v prospech žalovanej, teda práve prečo tento podiel disparity je

primeraný. Žalobca poukázal na to, že v priebehu konania bolo preukázané, že spoločne so žalovanou pracovali, nasporili peniaze a spoločne vystavali rodinný dom, ktorý spoločne užívali až do času, pokiaľ mu bol zakázaný vstup do tohto domu, čím vlastne aj stratil možnosť starať sa o rodinný dom a bol nútený zabezpečiť si nové bývanie. Pokiaľ žalovaná poukazuje na to, že sa od roku 2015 sama starala o dom, tak to bolo výlučne preto, že on takúto možnosť nemal. Vzhľadom na uvedené preto navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalovanú zaviazal titulom úplného vyrovnania podielov na zaplatenie sumy 37.570,13 eura, resp. aby rozsudok v tejto časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. K odvolaniu žalobcu sa podaním zo dňa 21.4.2022 vyjadrila žalovaná, ktorá uviedla, že nesúhlasí s tvrdeniami žalobcu. Opätovne poukázala na to, že žalobca ju psychicky týral a fyzicky napádal, o čom svedčia ňou označené trestné rozhodnutia. Od roku 2000 do roku 2009 žili u jej rodičov alebo v zahraničí, kde starostlivosť o rodinu zabezpečovala výlučne ona, pretože žalobca neovládal anglický jazyk a nebol schopný zabezpečiť potreby rodiny v Anglicku. Výstavbu rodinného domu, vrátane prípravy stavebnej dokumentácie, zabezpečovala žalovaná spolu so svojim otcom. Žalobca sa iba v prvých rokoch manželstva pričínal o nadobudnutie spoločného majetku. Nemal záujem o výstavbu domu a po kolaudácii domu sa žiadnym výrazným spôsobom nepričinil o udržanie a zveľadenie nehnuteľnosti, keďže bol vo väzbe, vo výkone trestu, resp. vylúčený z užívania domu. Všetky trestné konania vyplývali z dlhodobého a sústavného týrania, ponižovania a psychického ubližovania žalovanej. Žalobca nikdy nezaplatil ani jedinú splátku hypotéky, inkaso, školské potreby, obedy v školskej jedálni, či dane. Vyjadril sa, že keď žalovaná chcela mať deti a rodinný dom, tak nech sa stará. Žalobca nielenže nezabezpečoval potreby rodiny, ale zároveň aj ničil nábytok, spotrebiče a o jeho neschopnosti starať sa o vlastné deti svedčí aj exekučné konanie z dôvodu neplatenia výživného. Žalovaná k vyjadreniu žalobcu o tom, že bol nútený zabezpečiť nové bývanie, uviedla, že istý čas býval u svojej priateľky, ktorá však ho zo svojej domácnosti doslova vyhodila, pretože sa rovnako násilne správal aj k nej a jej deťom. Poukázala na to, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenia právnych predpisov, preto navrhla, aby odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti potvrdil.

8. K tomuto vyjadreniu žalovanej sa podaním zo dňa 22.5.2022 vyjadril žalobca, ktorý opätovne poukázal na to, že súd prvej inštancie dostatočne neodôvodnil dopad jeho konania na spoločný majetok a obmedzil sa len na všeobecné konštatovanie, že to tak bolo. V odôvodnení absentuje zdôvodnenie a vyhodnotenie dôkazov v tom smere, ako sa konanie žalobcu prejavilo v majetkovej sfére strán sporu. Uviedol, že o rodinný dom sa starali s manželkou spoločne do času, kým mu súd nezakázal vstup do domu, preto sa o dom ani nemohol starať a ani trestné stíhania vedené voči jeho osobe nič nemenia na tom, že v napadnutom rozsudku a v úvahe súdu nie je uvedené, že konanie žalobcu výraznou mierou zasiahlo do majetkovej sféry strán sporu.

9. Právna zástupkyňa pôvodného žalobcu I. B. (otca žalobkyňa), JUDr. Anna Drugdová, listom zo dňa 30.5.2022 súdu oznámila, že žalobca zomrel dňa XX.XX.XXXX. Súd prvej inštancie uzneseniami zo dňa 29.09.2022, resp. 17.10.2022 rozhodol o pokračovaní v konaní na strane žalobcu s dedičmi žalobcu, jeho dcérami, tak, ako sú označené v záhlaví tohto rozhodnutia.

10. Vyjadrením zo dňa 31.10.2022 sa žalobkyňa v 3.) rade F. B., nar. XX.X.XXXX vyjadrila, že netrvá na podanom odvolaní a žiada, aby súd odvolacie konanie zastavil. Potvrdila, že otec počas trvania manželstva svojim správaním, pod vplyvom alkoholu, psychicky a fyzicky napádal ich mamu, čo malo nepriaznivý vplyv na celú rodinu. Na toto obdobie má veľmi zlé spomienky, kedy ako dieťa často plakala a bála sa o mamku a svoje malé sestry, dvojčičky. Vždy sa triasli, keď otec prišiel domov a keď počuli, ako kričí na mamu a bije ju. Keď mal zakázané vstupovať do domu, veľakrát sa stalo, že v dome bol, alebo sa vo večerných hodinách zakrádal do domu. Vtedy sa len bála a dúfala, že sa nič zlé nestane. Uviedla, že otec sa o nich nestaral, všetka práca okolo domu a v dome bola iba na mamke a pokoj v rodine nastal až vtedy, keď bol otec odsúdený a bol vo výkone trestu.

11. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. – Civilný sporový poriadok (CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas

vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke odvolacieho súdu dňa 11.10.2023 a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov nie je dôvodné.

12. Pôvodný žalobca v odvolaní uviedol, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Neidentifikoval, o ktoré nesprávne skutkové zistenia sa jedná a v podstate sa vyjadril iba k tomu, že tvrdenia žalovanej nemôžu byť premietnuté do majetkovej sféry týkajúcej sa vyporiadania ich bezpodielového spoluvlastníctva (BSM). Zároveň namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolací dôvod má však za to, že ani tento odvolací dôvod nie je naplnený, pričom pôvodný žalovaný opätovne nešpecifikoval, o aké nesprávne právne posúdenie sa má jednať. Odvolací súd k tomu uvádza, že súd prvej inštancie správne citoval právne predpisy, z ktorých vychádzal pri právnom posúdení prejednávanej veci. Podrobne uviedol aj teoretické východiská týkajúce sa aplikácie ust. § 150 Občianskeho zákonníka a správne konštatoval, že miera, ktorou sa žalovaná pričínala v starostlivosti o deti, naplnení ich potrieb, ako aj v obstarávaní spoločnej domácnosti, bola v nepomerne vyššom rozsahu ako pričinenie žalobcu. Pôvodný žalovaný nerozporoval, že všetky splátky hypotéky, inkasa, stravy detí, školských potrieb detí, platila výlučne žalovaná. Taktiež nerozporoval, že bol prepustený z práce z dôvodu alkoholizmu. Je nesporné, že bol aj vo výkone trestu z dôvodu trestných činov spáchaných na žalovanej pre trestný čin nebezpečného vyhrážania z dôvodu dlhodobého fyzického a psychického týrania. Súd prvej inštancie teda správne zohľadnil, ako sa každý z manželov staral o rodinu a kto sa akou mierou zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí, teda správne aplikoval ust. § 150 OZ. Odvolací súd s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP v celom rozsahu odkazuje na správne odôvodnenie rozsudku súdom prvej inštancie.

13. Pokiaľ žalovaný poukázal na to, že od roku 2015 mu bolo znemožnené starať sa o dom a domácnosť z dôvodu, že mu bol uložený zákaz vstupu do tohto domu, a teda že objektívne takúto činnosť ani realizovať nemohol, odvolací súd poukazuje na to, že práve z dôvodu jeho zavinenia, teda jeho neprimeraného a neadekvátneho správania sa k svojej manželke, resp. celej rodine, mu bol uložený tento zákaz a iba v dôsledku jeho konania bol aj vo výkone trestu odňatia slobody, a preto nemožno akceptovať jeho argumentáciu, že sa z týchto dôvodov nemohol starať o domácnosť a rodinu.

Čo sa týka disparity podielov strán sporu na vyporiadani BSM, odvolací súd má za to, že určenie pomeru 35 % : 65 % nepochybne zohľadňuje skutočnosti tvrdené žalovanou, ktoré ani žalobca nepoprel a rozdiel 15 percentuálnych bodov v prospech žalovanej je skutočne, dá sa povedať určením minimálneho rozdielu, ktorý nepochybne vyplýva z hľadiska posúdenia miery nadobudnutia a udržania spoločných vecí. V tomto ohľade neexistujú kritériá, ktoré by presne stanovovali, aký percentuálny rozdiel je potrebné určiť pri disparite vyporiadania BSM a jedná sa o úvahu súdu na základe vykonaného dokazovania, čo súd prvej inštancie v danom prípade nepochybne realizoval a správne určil disparitu v neprospech žalobcu, pričom táto nie je, vzhľadom na vykonané dokazovanie, teda s ohľadom na konanie žalovaného voči žalovanej a jeho rodine, resp. s ohľadom na jeho starostlivosť o rodinu, vôbec neprimeraná.

14. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a na zistený skutkový stav správne aplikoval príslušné právne normy, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti na základe § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

15. Odvolací súd taktiež poukazuje na to, že aj keď žalobkyňa v 3.) rade zobrala odvolanie, ktoré podal ešte jej právny predchodca, späť, tak v danom prípade existuje na strane žalobkyň nerozlúčné spoločenstvo a k zastaveniu konania pre späťvzatie odvolania by mohlo dôjsť iba v prípade, pokiaľ by odvolanie zobrali späť všetky žalobkyne, čo sa ale v danom prípade nestalo. Zároveň odvolací súd poukazuje na to, že aj keď pôvodný žalobca napadol odvolaním iba výrok o zaplatení vyrovnávacieho podielu, vzhľadom na to, že pri takomto type konania (vyporiadanie BSM) nastáva suspenzívny účinok vo vzťahu k všetkým výrokom, odvolací súd potvrdil rozsudok ako celok.

16. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd s poukazom na ust. § 396 ods. 1 CSP, podľa § 257 CSP, pričom dôvod hodný osobitného zreteľa vzhliadol v samotnom predmete tohto konania, teda vyporiadania BSM bývalých manželov, pričom je v záujme oboch strán sporu vyporiadať bezpodielové spoluvlastníctvo a v takomto prípade si má každá zo strán sama znášať trovy konania.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).